

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita S. Patricii, Hiberniæ Apostoli, Libri II.

Stanyhurst, Richard

Antverpiæ, 1587

De Vita Sancti Patricii, Hiberniæ Apostoli, Liber Secvndvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42741

DE VITA SANCTI

PATRICII, HIBERNIÆ

APOSTOLI,

LIBER SECVNDVS.

PATRICIVS igitur celeberrimâ populi gratulatione, vt antè scripsi, acceptus, stato quodam die cõcionem vidit maximam, suspensis atque occupatis animis exspectantem, quid noui tandem nouus hospes tantæ taliq̃ue coronæ nunciaret. Auditorum itaque exspectationi pius præsul occurrens, huiuscemodi eis adhibuit orationem: Si quis intraret in aliquod ergastulum, intolerabili pædore foetidum, in quo magnam frequentiam & multitudinem hominum offenderet, quorum corpora constricta essent vinculis, quorû membra carnifices, omnem humanitatem abicietes, continuistormentis laniarent: credo ego, illius aduentum his miseris fore exspectatissimum, qui eos viâ & ratione doceret, quomodo possent, si modò velent, à molesto & putido pædore ad odorum

*Sancti Patricij
ad Hibernos
concio.*

I rum suauitates, à terris tenebris ad lumen
Solis, à diuturnis vinculis ad nouam li-
bertatem, à grauibus pœnis ad desidera-
ta solatia, sine vlla retractatione, perueni-
re: Hoc cùm ita naturâ comparatum sit,
vt certè est, non possum, non adduci in
spem maximam, mecum vobis aduentum
pergratum fore, qui idem sanè nuncius sum,
qui vobis captiuis optatum nuntium adfe-
ro, fontemque salutis aperio, qui vos è
longâ seruitute in perpetuam libertatem,
modò dicto audientes eritis, vindicabit.
Quorsum, inquiet aliquis, ista? Captiui
scilicet sumus, cùm liberi viuamus? In car-
cerem coniecti, qui longè lateque vaga-
mur? Iacemus in tenebris, qui cæleste il-
lud iubar apricantes conspiciamus? Mira,
Patrici nuntias, non modò à nostrâ intelli-
gentiâ disiuncta, sed etiam à consuetudi-
ne communis sensus abhorrentia. Bene
narras. Atque hoc ipso is miser quàm ma-
ximè miserandus mihi videtur, qui non fen-
tit, quantâ miseriâ implicatus viuat. Nam
si quis esset in facinore manifesto depre-
hensus, iudicis sententiâ condemnatus,
certusque dies constitueretur, quo pœnas
legibus & iudicio daturus sit, nisi ante de-

fina-

„ finitum mortis tempus resipiscat, atque vt
„ ignoscatur, pœnitente deprecatione postu-
„ let: nonne illius casus vobis miserrimus vide-
„ retur, si reus sibi persuaderet, se nunquam ad
„ tale maleficium accessisse, extra omne peri-
„ culum esse, qua inani confidentiâ elatus, ad-
„ missum scelus agnoscere, iudicis misericor-
„ diam concitare, impunitatemque scelerum
„ suorum adsequi pro derelicto habet: ad eun-
„ dem modum nos omnes, qui vitam cū ma-
„ ximis miseriis permistâ viuimus, in hoc vno,
„ tota mente omni que animi impetu, ver-
„ sari debemus, vt damna, quibus adficimur;
„ seruitutem, qua vexamur; tyrannidem, qua
„ opprimimur; intentis oculis intueamur; ne
„ fortè, dum de securitate summa in periculis
„ maximis, & de falsâ felicitate in veris mise-
„ riis inaniter gloriamur, de omni gradu ra-
„ ptim deiecti, ad interitum ruamus subitum
„ & sempiternum. Primùm itaque in nostras
„ calamitates considerationem intendamus,
„ tum deinde quâ ratione his miseriis leuari
„ possimus, magnâ cum curâ & diligentiâ per-
„ scrutemur. Effector cæli & terræ molitorque;
„ Deus in primâ vniuersitatis structurâ homi-
„ nem ad imaginem & similitudinem suam
„ creauit. Atq. in hunc communem nostrum
paren-

parentem congeffit Deus ornamenta, multi-
 tudine varia; bonitate diuina; stabilitate etiã
 firma; modò ipse Numinis volũtati firmè &
 constanter paruiffet. Eum etiam in Paradiso
 collocauit, id est, in nitidissimo viridissimoq;
 campo, omni amœnitate perfuso. Cui volu-
 ptario loco nihil defuit, quod oblectaret, ni-
 hil adfuit, quod offenderet. Ceterum nõ ita
 diu tantæ voluptatis vsuram habuit. Nam,
 teterrimus hostis humani generis, dæmon,
 de cælo cum suo superbo sodalicio, ob super-
 biam, præcipitatus, parentis nostri felicitati
 maximè inuidebat. Vidit enim post suã rui-
 nam hominum genus in illius locum, diuinã
 electione, cooptari. Quocirca in hoc vnum
 omnem conatum parabat, vt aditum nobis
 ad cælitũ congressum vafre & malitiosè in-
 tercluderet. Cuius rei rationem hac astutiã
 conatus est. Posuit Deus hominem in Para-
 disum voluptatis, vt operaretur & custodi-
 ret illum, præcepitque ei dicens: Ex omni li-
 gno Paradisi comede, de ligno autem scien-
 tiæ boni & mali ne comedas: in quocunque
 enim die comederis ex eo, morte morieris.
 Hanc legem viuendi Deus homini dedit,
 quam vt primus parens perrumperet, sempi-
 ternus noster hostis omni studio eniti nõ tar-
 dauit.

Genes. 2, 15.

» dauit. In quo conatu victor euasit. Nam mu-
» lierem veterator callidus ludificauit, mulier
» maritum suum in fraudem induxit: quando-
» quidem ambo fructum prohibitum come-
» derunt. Atque in hoc primo parente omnes
» peccauerunt: qui merito atque optimo iure
» reus mortis à Deo, iusto iudice, pronūtiatus,
» se ac posteros suos innatâ illâ dignitate spo-
» liauit, nostrumque collū in horribilem dæ-
» monis laqueum miserabiliter inseruit. Fuit
» enim cum suâ vxore ex Paradiso eiectus, pri-
» mis illis ornamentis atque deliciis orbatus,
» conscientiam oppressus delicti sui, ex quo de-
» licto, veluti ex impuro gurgite, omnia hu-
» mana scelera profluxerunt. Nam ante hunc
» lapsum Deus animæ partes ita ordinauit, vt
» appetitus rationi, quasi suæ legitimæ domine,
» moderandi & regendi sui potestatem tradide-
» rit. Ast vbi homo à Numinis imperio defe-
» cit, omnia fuerunt in contrariam partem ver-
» sa. Nam appetitus, tanquam intractatus & no-
» uusequus, immoderatam ferocitate, reiectis
» habenis, exsultans, rationi morigerari diutius
» noluit, imò verò in omni actione in eam domi-
» nari furibunda bellatrix voluit. Iure id qui-
» dem. Nam indignus est, cui inferiora pareat,
» qui superiori Deo obsequi recusat. Nec verò
hoc

hoc tantum interno bello ardebat homo, sed extrinsecus etiam rerum omnium confusio & perturbatio erat. Nam ipsæ bestiae, cicures creatæ, in quibus ante peccatum naturalem habuit auctoritatē homo, post peccatum immansuetæ effectæ eundem indignari cœperunt. Imò verò quocunque illius oculi inciderunt, pericula sibi vndique proponi satis perspicuè intellexit. Mare vidit, at nantem fluctibus obruere potuit. Mōtes itidem conspexit, qui mole suâ præcipitantem obtererent, campos cōculcauit, qui inexpectato & repentino hiatu ambulantes absorberent: aërem oculis creuit, qui tabificā peste spirantem inficeret, & variis morborum cruciamētis nauseantem affligeret, ignem adspexit, qui mortale ac patibile illud suum corpusculum aut flammis amburere, aut fumo posset suffocare: In solis radios aciem intendit, cuius accessu calore cremari, contraq; discessu frigore congelari poterat. Quoties sementē faceret, toties in messe pro frumentis spinas, pro frugibus vepres, aliasq; herbas inimicissimas frugibus colligebat. Post samentorum immissionem furculi vel pruina repressi pubescere non potuerunt, vel siti exusti exaruerunt. Atque ita aduersante & re-

D

pugnante

» pugnante cæli fatu terræque conceptu, exi-
» mios labores exiguus fructus compensauit.
» Quid de ipsis hominibus dicam, quorū vnus
» alteri arma, vim, necē intentabat? Quot bella
» suscepta? Quantæ pugne pugnatae? Quæ vul-
» nera afflicta? Quot clades adlatæ? Quanta
» multitudo interfecta? Quot homicidia per-
» petrata? Atq. ad hunc modū dæmon in vni-
» uerso terrarum orbe, tanquam in suo regno,
» tyrannidem furenter exercens, nullū genus
» crudelitatis præteriit, sed vsq. eò hominum
» mentes excæcauit, vt relicto veri Numinis
» cultu, novos sibi deos fingerent, in quorum
» clientelam, quoties in aliquam difficultatem
» incurrebant, se cōferrent. Hic Soli litare vo-
» luit; iste Lunæ superstitiosa sacratione se
» addixit; alius dei sui architectus idolo picto
» vel ficto diuinitatis honorē, cæco animi im-
» petu, tribuit. Singulis omnium quodcunque
» numen placebat, eligendi potestas fuit. Nam
» flocci facit Dæmon qualem quisq; Deū co-
» lat, dummodo verū Deum respuat. Etenim
» quamdiu homines ex tam crassâ inscientiâ
» laborant, non possunt non sine oculis, non
» sine mente viuere, deprauatos motus in ani-
» mis suis impressos & iniustos habere, atq. om-
» ni miseriâ ad extremum profligari. Ad extre-
» mum

mum dico, quod sanè Extremum vobis, in ignoratione harum rerum versantibus, est profus incognitum. Nam si vt præsentis vitæ, ita nostrarum ærumnarum finis aliquis reperiri posset, nostræ miseræ nõ essent miseræ nominandæ. Siquidẽ illud non est miserũ, in quo reperitur aliquod extremũ. Verũ aliud, præter præsentẽ, mundus existit, in quo Deus in impios & consceleratos pœnas constituit, genere, absque controuersia, horribiles, varietate infinitas, acerbitate grauissimas, perpeffu intolerandas, perennitate interminatas, quarum sola recordatione metu exhorrescens exalbescō, atque omnibus artubus contremisco. In hanc carnificinã, omnibus ærumnis & miseris cumulatã, isti homines post mortem compellũtur, qui hoc in mundo sceleribus sese adstringunt, atq. dæmonis tyrannidi mancipati viuũt. Atque ad istum ipsum carcerem primus noster parens, à Dei mandato in Paradiso discedens, se ac suos posteros perditè amandauit. De humanis miseris perpauca exposui, de earundem remedio nonnulla audietis. Cũ in his miseris temporibus ac perditis moribus, quibus dæmon nos à profugio & portu æternæ beatitudinis exclusit, nostra salus extra modum

» afflicta fuisset : Deus opt. max. miseratione
» permotus, humanum genus, omnium scele-
» rum colluuiione turpificatum, diuturnâ hac
» calamitate leuare statuerat. Quamobrem fi-
» lium suum in mundum misit, qui naturæ
» nostræ particeps effectus, omnisq; peccati la-
» beculæ expers, acerbiter à nobis omnibus
» suo pretioso sanguine redemit. In finitæ cle-
» mentiæ euentissimum signû. Quid etiam
» nobis aut dignitate maius, aut bonitate me-
» lius accidere potuit, quàm tali tâtoq; pretio
» ab interitu vindicari ? Quæ sanè mysteria vt
» intelligenter à me dicantur, rogo, vt à vobis
» attētè audiatur. Dominus noster Iesus Chri-
» stus, Dei filius, ex diuinissimâ virgine Mariâ,
» natus fuit inter Iudeos Iudæus. In quos cum
» innumerabilia beneficia contulisset, illius di-
» uinâ liberalitate immoderatè & ingrâtè abu-
» si sunt. Adtribuit enim cæcis visum; surdis
» auditum; mutis linguam; claudis incessum;
» ægrotis salutem; mortuis vitam; &, quod ca-
» put est, pœnitentibus veniam. Veruntamen
» Iudæi tam inusitatæ inauditæque gratiæ ni-
» mis ingrati, eum diris suppliciis mactare stu-
» dent, quæ omnibus officiis prosequi debent:
» Christum itaq. cõprehensum ad Caipham,
» principem sacerdotû, ducunt. Quicquid au-
tem

tem malitia architectari, fraus fingere, inui-
 dia machinari, vanitas potest excogitare; in-
 nefario crimine, & fraude capitali, Christo,
 totius innocentiae exemplo, impiè nefarieq;
 imponunt. Coniuratos itè testes perditos pro-
 ditores, infirmati conscientia fraudum suarum,
 subornant, quorum linguarum, mercede adstri-
 ctarum, ad calumniatorum nutum factae sunt &
 accomodatæ. Postea eum Pontio Pilato præ-
 sidi tradere, à quo iniquo iudice barbarè &
 iniquè tractatum, ad militum ludibrium po-
 situm, verberibus crudelissimè adfectum, ini-
 mici, furore incensi, in crucem tollere. Quo
 genere mortis nihil fuit cum apud alias na-
 tiones, tum apud Iudæos, aut ad estimationem
 turpius, aut ad dolorè acerbius. Quantà verò
 tormentorum vim præsidium salutis liberta-
 tisq; nostræ id temporis pertulerit, nemo ho-
 mo poterit animo complecti, multoq; minus
 verbis explicare. In quam te cunq; corporis
 particulam oculorum cõiectu dares, nihil non
 cruentum, nihil nõ ad viuum refecatum di-
 spiceres. Caput cerneret spinea corona redi-
 mitum; manus ingentibus clavis perforatas;
 pedes pari diritate cruci suffixos; cor militari
 lanceâ transuerberatum; linguam siti torri-
 dam; cutem verberibus distortâ; varices pla-

garū multitudine tumidos ac turgidos; ner-
uos ad summā crudelitatem intentos; venas
recentissimo cruore, instar stillicidij, redun-
dantes. O terram illam beatissimā, quæ dif-
fluentem hunc sanguinem absorbere potuit!
Iam verò quorsum ad internos dolorū acu-
leos orationem conuertam, quorum acerb-
tatem humani pectoris angustia capere nul-
lo modo possunt, omnes omniū gentiū lin-
guæ explicare nequeunt. Quis itaq. tam fe-
rus & ferreus esset, qui hoc lamentabile spe-
ctaculum, absq. infinitā vi lacrymarū & do-
lorū, oculis vsurparet? Quod vsq. eo immane
fuit, vt ipse Sol, ne Iudeorum scelus videret,
extraordinario contactus integumento, (ni-
hil enim ex omni seculorum memoria tale
fuit visum) se abdiderit, crassæque tenebræ,
meridiano tempore, terram opacauerint.
Vnde effectum est, vt Dominus noster, qui
in ortu suo stellam effecerit lætantem, in suo
etiam interitu solem habuerit mœrentem.
Nec verò superiora tantum illa mœsto fue-
runt & cū turbato vultu, sed inferiora etiam
suum pariter dolorē susceperunt. Quantus
in cauernis mugitus? qualis in antris fremitus?
Quam horribiles terræ motus? Quanta
monumenta aperta? Quæ petra scissæ? vt
etiam

etiam ipsa saxa, domini sui tormentis molli-
 ta, languerent, ad cuius poenas marmorea
 sceleratissimorum Iudæorum corda obdurue-
 runt. Quid multa? Nullus post homines na-
 tos & notos tantos vsquam cruciatus pertulit,
 vel perferre, pro communi conditione vitæ,
 prorsus vlllo modo potuit: & tamen humanæ
 incolumitatis restaurator, nostram salutē si-
 tienter appetens, crudelissimis his exemplis
 interimi voluit. Nam nisi ipse hæc tormenta
 subire voluisset, nullam ei vim inferre inimi-
 ci potuissent. Hoc enim mortis genere sub-
 uenire hominū saluti maximo cōsilio Chri-
 stus decreuit. Siquidem per lignum Dæmon
 victor de homine triūphauit; per lignū Dæ-
 mō victus homini succubuit. Primus homo,
 relinquens & abiiciens obedientiam, nos è
 paradiso exturbauit; secundus homo factus
 obediens vsq. ad mortem, mortem autē cru-
 cis, nobis in cælum non modò aditum, sed
 etiam introitū aperuit. Quid igitur ad hanc
 mansuetudinem addi potuit? Si amicus pro
 amico, aut æqualis pro æquali mortē oppe-
 teret, næ ille quidem nimis agrestis & inhu-
 manus esset, qui tanti beneficij memoriā ab-
 iiceret, quiq; singularem honorem tam sin-
 gulari amico, etiam mortuo, non tribueret.

Philip. 2, 8.

» Qualem igitur gratiam Iesu Christo habere
 » poterimus, qui à nostrâ miseriâ oculos suos
 » non deiecit, sed iustus pro iniquis, dominus
 » pro captiuis, filius pro exsulibus, domesticus
 » pro peregrinis, liber pro seruis, agnus pro lu-
 » pis, amicus pro hostibus, Deus pro hominibus,
 » ex argilla & luto fictis, vitam profudit? Quâ
 » plenissimâ hostiâ pro nobis satisfecit, & cœle-
 » stem patrem nobis placavit. Atque adeò ter-
 » tiâ die à mortuis gloriosè resurgens, immor-
 » talitatem est consecutus; sedensq; ad dexte-
 » ram patris, seruos suos, è dæmonis faucibus
 » ereptos, suauissimo suo adpectu in perpetuū
 » beat. Ad quam sedem vobis apertus est cur-
 » sus, modò veterem caliginem ab animis ve-
 » stris dispellere, fictis & commentitiis super-
 » stitionis fabulis renuntiare, atque in Christi
 » auctoritatem vos cōferre volueritis, qui acer-
 » rimam vim teterrimæ belluæ debilitauit &
 » fregit, nosq; suo sanguine, maximis tormen-
 » tis seruitutis atque interitus liberauit.

Hęc oratio, benignè & diligēter audita, mul-
 torū animos magnoperè percussit, quos an-
 teactæ vitæ pudere & tædere cœpit; in quo-
 rum mentibus nouum adhuc motum con-
 citauit hoc, de quo iam scribere instituo: Dū
 hanc orationē in concione Patricius habuit,
 hostile

*Miraculo de-
Etrinam con-
firmat.*

hastile eius, in quod toto corpore incubuit, in pede cuiusdam principis, qui turbæ interfuit, vel potius præfuit, inscius fixit: cumque in dicendo omni genere amplificationis exarderet, baculi spiculo reguli pedem effodere. Existimauit vulneratus, præfulem, deditâ operâ, illius pedem perforasse, vt vel ex hoc stimulo coniecturam faceret, quàm acerrima in cruce tormenta hominum liberator pertulerit. Nam in eâ religionis nostræ partem, magno orationis impetu, Antistes ferebatur. Hac item mente Dynasta fuit, oportere illos, quorum mentes ad Christianam religionem fingerentur, in aliqua corporis parte discrucuari. Proinde vultu occultans sententiam, pedē de loco, ne transfuersum quidem vnguem, dimouere voluit. Vt primùm Pótifex errorem suum obstupefactus agnouit, Dynastæ virtutem admirans, quòd frontem saucius non contraxerit, se ei purgat, cõfirmans hoc per imprudentiã contigisse. Suppliciter itaq. Deum Præsul obsecrat, perfosso medicamentũ adhibere: cuius precibus supremus medicus locum non relinquens, plagam, nulla cicatrice obducta, apprimè optimè sanauit. Hoc miraculo ingens hominum multitudo incitata, Christianæ doctrinæ ad-

D 5 sensum

*Patricij in suo
munere indu-
stria.*

sensum præbuit. Non languebat interea Pa-
tricij industria, sed noctes & dies Euangelij
furculos serere, solum, antea minimè suba-
ctum, salutariter arare. In quo labore mirum
est quantum profecit. Quamplurimi enim
in singulos dies, perfidiæ vepreculis exstirpa-
tis, se ad bonam frugem receperunt. Dū hæc
in Hiberniâ geruntur, animarū prædator &
direptor Dæmon, pristinam suâ vim magis ac
magis infringi & debilitari Euâgelij promul-
gatione perspiciens, nonnullos è suis mini-
stris furiis agitat, eosq; inuidiæ flamma in Pa-
tricium incendit. In hoc numero habiti
sunt magi, ac reliqui vani & futiles malefici,
sociatâ consensione dissociatæ superstitionis
constricti. Quod genus consceleratorū vbi
vbi viuit, præ reliquis mortalibus, de salutis
statu deiectum, in omnem iniquitatem de-
mersum viuit. Isti igitur curam & vigiliam
præstant, quibus modis Præfulis consilia pos-
sint frangere, atque Christianæ fidei fautores
ab huius doctrinæ studio deterrere. Teneri
enim eorum rem aliter non posse, vident.
Quamobrem certo quodam die præcipuos
insulæ proceres adeūt, multisque rationibus
confirmant; illorum in primis interesse, mo-
dò sibi salutem atq. vtilitatē Reip. proponāt,
extru-

*Magi Sancto
& opponunt.*

*Regni proceres
adloquuntur.*

extrudere ex Hiberniâ in Britanniam Patri-
cium, novos motus cōuersionesq; veteris re-
ligionis quærentē. Quid enim, inquit, ma-
gis absonum ac absurdum censerī debet, aut
à vestrâ dignitate lōgius abesse potest, quàm
alienigenæ, fortunâ abiectō, vestras aures be-
nignè & attentè dare. Lumen, vt præ se fert,
adfert, & tamen nobis noctē offundit: liber-
tatem verbo promittit; at nos in seruitutem
reapse inducit: vmbras aliquas futuræ gloriæ
consectatur, cuius rei veritas minimè est cer-
ta, eiusdem adeptio maximè est dubia. Spe-
cra nobis horribilia proponit, quæ pueri in-
fantes in metu non ponerent, intelligentium
irrisione ludi debent. Res ab auis, proavis,
atauis vestris gestas ex literarum monumen-
tis repetite. Nōne illi suum cursum cū sin-
gulari virtutis exsuperantiâ transcurrent, &
tamen ad eorū aures noua hæc philosophia
nunquam peruenerat? Quid de nostro ordi-
ne dicamus, qui in miseris communibus &
turbulentis temporibus vobis semper salutē
fuit. Quoties, consultis deorum immorta-
lium oraculis, impendentes Reip. casus longè
antè denuntiauimus? Iã verò dij, sententiam
rogati, conticescunt, & à nostris negotiis, ob
huius aduenæ præsentiam, oculos auertunt.

Quo-

» Quocirca cùm nihil magis expetendum sit,
 » quàm reconciliatum deorum studiũ habere,
 » Patriciũ deorum omnium hostem, pestemq;
 » populo molientem è nostrã insulã eiiciamus.
 » Ita enim & vos ornamenta dignitatis, resq;
 » publica præsidia stabilitatis conseruabit. His
 & huiusmodi nugatoriis ratiunculis optima-
 tum animos à Christianã religione magi co-
 nantur alienare. In quorum sententiã non-
 nulli discessionem faciunt. Coniurati vnũ se
 in locum ad ædes cuiusdam Dynastæ cõgre-
 gant, vbi in conuiuio, opiparè parato, Præsul-
 lis aut exsilium aut cædem minacibus verbis
 eructant. Patricius huius coniurationis cer-
 tior factus (neque enim fuit obscura) se in
 societatem epularis accubationis nõ inuita-
 tus offert. Quo intrante, nulla fit cõuiuarum
 cõsurrectio: vnum excipio poëtã, in nostram
 religionem bene animatum. Verùm Ponti-
 fex eorum vultum subire (prout est eius hu-
 militas) minimè recusat. Nam ad hũc finem
 venit, vt coniuratorum mentes sensusq; de-
 gustet, vt magorũ furentes impetus, vanosq;
 conatus cohibeat, denique vt salutarem col-
 lectam conuiuia recumbentibus elargiatur.
 Accumbit itaq; non rogatus. Mira omnium
 taciturnitas, vultu seüero ac tristi declarata
 moro-

*Nonnulli op-
 timates contra
 S. Patricium
 conspirant.*

morositas. Hic certus magus, tempus, ut arbitrabatur, peropportunū homicidio nactus, paululum secessit, ut Patricio venenum pararet. Quo negotio ex animi sententiā confecto, Pontificem amicè compellare, perbenignè adloqui, venenatum poculum honoris & amoris ergò ei tradere. Præsul fatis perspectum habuit (siquidem intus fuit monitor, qui ei omnia suggestit) veneficum ei merces fallaces & fucosas obtrudere. Quare paterā plenā manu accepit. Prius verò quàm potū primoribus labris gustavit, unā aut alteram guttam in terram proiecit, quibus stillis tota veneni vis inclusa in solum cecidit: quod reliquum fuit, exhaustit. Hic magus inflatus lætitiā & insolentiā momentum de momento exspectat, quo Præsul mortuus concidat. At verò ubi res aliter cecidit, ac putavit (nā Patricius epoto poculo remāsit incolumis) veneficus omni acerbitate & rabie furere, atq. Antistitē his verbis adfari: Hui, unde tu? cui (malum) deo te ministrum præbes? Qualem religionem in nostram patriā inducis? Quo tandem prodigio transmarinam tuā doctrinam illustrare poteris? Ad certamen te provooco, etiamsi non sim nescius, quàm iniqua duelli conditio sit, cū tam molli & eneruato aduer-

Sancto venenum paratur.

Nihil ei nocet.

Ad certamen à mago provocatur.

aduersario luctari, quem quidē vincere gloriosum non esset, à quo vinci ignominiosum foret. Verūm experiamur vires tuas. Iā nunc, vt vides, æstas est. Niuē mne imperare potes? Ad hæc Patricius, Ego, inquit, in omni actione mentem meam ad Dei voluntatem conferre aueo. Magus existimans hoc ad victoriam esse satis, territoriū niue obduxit, postea campos densissimis tenebris, quasi connubia nox esset, obtēdit. Remoue, inquit Patricius, niuem: dispelle caliginem. Hic alter, Istud, inquit, mihi integrū non datur, hodierno vel crastino die, vsq. dum persimilis horæ punctum recurrat. Ad hæc Pontifex, cui ergo ars tua non admodum misera & miseranda videatur, quā hominibus, cū obesse velis, obesse vales, cū prodesse velis, prodesse nō vales. Hic cū Antistes paululū interquieuisset, Numinis auctoritate fretus niuem & tenebras subito abegerat. In quo miraculo maxima hominū frequentia adstans, & exitum contentionis exspectās, exclamauit, multiq; infideles, idolis renuntiantes, sese in Christianæ religionis studiū, repudiatis malis suavoribus, tradiderunt. Alio item tēpore furunculus aliquis caprū clepserat, & comederat. Pecuarius furtum cum Patricio cōmunicat.

Præ-

Magum deuincit multasque animas lucratur.

Furtum miraculo manifestat.

Præful concionem aduocat, furtū reddi iubet. Adfuit iam tum in confessu furunculus, qui Præfulis imperiū pro nihilo duxit: siquidem nihil minus quàm de restitutione cogitauit. Hac fraude animo conceptâ, cæleste Numen caprinum sonum ex furis vêtre elicere. Adstâtium oculi in hominem furacem conuersi. De quo perantiquus hymnus:

*Virtus ostenditur noui miraculi,
Hircus cognoscitur ventre latrunculi
Balatu, igitur mirantur populi
Virtutem Dei famuli.*

*In hymno ad
Matut. in of-
ficio S. Pa-
triciij.*

His & huiusmodi miraculis permagna ad Christianorum collegiū accessio fiebat. Patricius itaq. gregi suo, tanquã bonus Pastor, acri inspectione inuigilat; frequēti & assiduâ admonitione Christianos nouitios ad omnē pietatē informat; infidelium errores conuincit, reclamantes magos peruellit; ægrotorum grabatos concurat; quorū mentes Euangelij pabulo nutrit, corpora, quando expedit, oratione sanat. Dum hūc vitæ cursum Patricius in Hiberniâ tenet, adhuc non desunt aduersarij, qui illius doctrinæ effrenatâ & præcipiti mente obnituntur. Alij etiam quasi in biuio vacillantes, in quã se viam dēt, animis sollicitis & anxiis anquirunt. Qui cū varias Pa-
triciij

*Adhuc aliij
Sancto resi-
stunt.*

tricij conciones attentis animis excepissent,
 certo quodam tempore ad hunc modum cum
 „ antistite sermonem instituerant: Multa tu qui-
 „ dem, bone vir, inuitamenta in medium pro-
 „ fers, quibus aures nostras delinire videris; plu-
 „ rima etiam horribilia tormenta minaciter
 „ proponis, quibus nos à deorum cultu deter-
 „ rere conaris. Verum quomodo probari possit, hanc
 „ philosophiam, quam nobis inculcas, ad verita-
 „ tem accomodari. Quare, ut præcisa sit no-
 „ bis omnis in futurum dubitatio, pone ante
 „ oculos nostros ista, quæ pleno ore laudas, cæ-
 „ litum præmia; dispiciamus ea, in quibus cum
 „ tantam corporis conquassatione exhorrescis,
 „ inferorum supplicia, tum, absque ulla procras-
 „ tinatione, Deum tuum per debitam obser-
 „ uantiam venerabimur & colemus. Cum verò
 „ verba tantum audiamus, & hanc beatitatem,
 „ ad quam nos incitas; & illam miseriam, à qua
 „ nos reuocas, quibusdam inuolucris obtegere
 „ videris, fatius esse ducimus, in pristino nostro
 „ cultu permanere, quam præsentia mundi so-
 „ latio pro futuris incertisque oblectamentis, te
 „ auctore & consuasore, repudiare. Hic Patri-
 „ cius, Fides, inquit, non est earum rerum, quæ
 „ sub adspectum cadunt: tum enim fides non
 „ esset fides. Ista ergo mysteria sunt à nostris
 „ ocu-

oculis disiuncta: quæ absentia animo contē-
plari, præsentia nō possumus intueri, quam-
diu corporum compagibus inclusi hīc viui-
mus. Verūm cū hoc responsum illorū au-
res nō impleret, Antistes ad tēpus ab illis dis-
cedere, Numen humiliter orare, vti corū de-
siderio, pro suâ diuinâ prouidentiâ, satisfacere-
ret. Præsulis precibus non defuit Deus, cuius
instinctu ad aquilonarem Hiberniæ plagam
progressus, caueam in quodam recessu offen-
dit, in quam qui intrabant terribilia spectra,
solatiis quandoque interpuncta, videbantur
sibi videre. Quod quidē Antrum (vt de lo-
co nō prorsus dissimili scribit D. Gregorius)
omnipotens Deus ad correptionem viuen-
tium in hoc mundo voluit ostendi; vt mētes
infidelium, qui inferni tormenta esse nō cre-
dunt, tormentorum loca videant, qui audita
credere recusant. Ad hanc Cauernam, ætate
Patricij, magna turba certatim confluxit. Ab
intranctibus multa mirabilia recitabantur, ex
his nonnulla antiquitatis monumentis con-
signata sunt. Hic locus à nostratibus Purga-
torium S. Patricij nominatur. Verūm qui no-
strâ memoriâ in hunc sese locum compin-
gunt, nullum sibi terrorem iniici sentiūt, nisi
fortē eos arctior somnus complectatur. Sed

Gregor. lib. 4.
dialog. cap. 35.

Purgatorium
S. Patricij.

E in

Gregor. Ho-
mil. 29.

in primâ religionis cōsuetudinâ (quo tēpore miracula vt plurimum crebriora sunt) veri quidem simile mihi videtur, quàm plurima idola, truculēta & terribilia adspectu, solita fuisse pœnitentibus ante oculos obuersari. Hęc Spelunca ab exterarum gentium peregrinis summâ iam olim religione frequentabatur.

Dionysius Car-
thus. lib. de 4.
nomis. art. 48.
& de partic.
iudic. art. 24.
Iacobus Ianuē-
an visa S. Pa-
tricij, in legēda.

Dionysius Carthusianus non pauca de quodam Egneo & Tondalo narrat, qui abdiderunt sese in hanc fossam. Iacobus itē Ianuensis, disciplinæ S. Dominici alumnus, scribit, virum nobilem, Nicolaū nominat, expiandi sceleris causâ, in hoc antro delituisse, vbi multa ei ad timorem, multa ad solatiū proponi visa sunt. Præterea familiaris meus Pater Michaël Tradosius, Hispanus, D. Frãncisci præceptis institutisque adstrictus, vir omni laude dignus, mihi narrauit, se lectitauisse librum satis ponderosum, nondū typis signatum, qui iter & peregrinationem cuiusdam Vicecomitis cōplectitur (is verò Perello appellabatur) ad Purgatoriū S. Patricij: in quo libro multa explicantur, quæ lectorē in magnam admirationem traducerent. Hic religiosus Peregrinator humatus est in conuentu D. Francisci Perpiniani, vbi & liber ipsius Vicecomitis manu scriptus in hodiernum vsque

Perpinianum
est cristas in
Rosillon. in
Episcopatus
Elsenfi.

vsq. diem cōseruatur. Verùm huius Latibuli origo nonnullam inter scriptores contro- uersiam parit. Ioānes Camertes aliorū con- iecturā ducitur ad suspicādum, Claudianum poētā ad hanc foueam hęc, quæ sequun- tur, carmina aptasse:

*Ioan. Camert.
in cap. 35.
Solini.
Claudian. li. 2.
in Ruff.*

*Est locus extremum pandit qua Gallia littus
Oceani pratentus aquis, quo fertur Vlysses,
Sanguine libato, populum mouisse silentum.
Illic umbrarum tenui stridore volantum
Flebilis auditur questus, simulachra coloni
Pallida, defunctasq; vident migrare figuras.*

Hoc si ad veritatem accedat, vt locum esse demus ante Patricium natum, non tamen ad celebrem religionis vsū antea fuit accom- modatus. Ceterū alij nobis negotium fa- cescunt, negantq; hunc nostrum Patricium huius monumenti vel auctorem, vel inuen- torē fuisse. Quam opinionem duabus ratio- nibus firmare conantur. Primū, propterea quòd Siluester Giraldus Cambrensis, dili- gentissimus inuestigator Hibernicæ antiqui- tatis, cū minutos quosq; ac angustos Hiber- niæ angulos exquisitius depingat, huius ta- men Antri ne mentionem vsquam facit. Et quanquam, inquit, si ratiocinationem ad acrem ac seueram topicorum normam diri-

*An Patricius
Hibernia Apo-
stolus fuerit
Purgatorij
huius inuētor.*

Giraldus Cambrensis in topograph. Hibern.

gas, argumentum, cuius punctum negando conficitur, non necessario & Dialectice concluditur, tamē cum Giraldus apud animum suum proposuerit, omnes notabiles Hiberniæ locos è tenebris in adspēctum lucemque proferre, parum probabile videtur, tam insignē monumentum ab illo fuisse prætermisum, si id temporis aut cognitum, aut miraculis fuisset nobilitatum. Deinde verò pauci fossam hanc nostro Patricio adtribuunt, sed aliū Patricium Abbatem auctorem ponunt, qui religionis fundamenta, à primo Patricio iacta, perficere voluit. Hæc illi. Verūm si secundus Patricius hoc munus præstiterit, necesse est, ut Giraldū Cambrensem ætate antecedit. Siquidem Giraldi temporibus, qui floruit circiter annum Salutis 1180, fidei maturitas in Hiberniā fruticari perseveravit, tametsi in deprauatos incolarū mores Cambrensis scriptor asperius inuehitur. Iam verò si illa negans conclusio primum Patricium videatur pungere, quī secundum non itidem confodiat, minimè perspicio. Verūm ut nihil in hac causā cōtrouersię relinquatur, lectori confirmo, Purgatorium S. Patricij Giraldi Cambrensis ætate cognitū fuisse & peruulgatum. Atque istud ipsum Giraldi scripta
non

non modò significant, verumetiam decla-
rant cuius verba libet adpingere:

*Giraldus Cābr.
in topograph.
Hibernie, di-
stinct. 2.*

Est locus in partibus Ultoniæ continens insu-
lam bipartitam, cuius pars altera probatę re-
ligionis ecclesiam habens, spectabilis est &
amœna angelorum visitatione, sanctorumq;
loci illius visibili frequentia incomparabili-
ter illustrata. Pars altera hispida nimis & hor-
ribilis, solis dæmoniis dicitur assignata: quę &
visibilibus cacodemonum turbis & pōpis fe-
rè semper manet exposita. Et paulò post:
Hic, inquit, vt asserūt tormenta si quis semel
ex iniuncta pœnitentiã sustinuerit, inferna-
les amplius pœnas, nisi grauiora commiserit,
non subibit. Hic autem locus Purgatorium
Patricij ab incolis vocatur. De infernalibus
namque reprobōrū pœnis, de verã post mor-
tem perpetuaque electorum vitã vir sanctus
cũ gente incredulã dum disputasset: vt tãta,
tam inusitata, tam inopinabilis rerum noui-
tas rudibus infidelium animis oculatã fide
certius imprimeretur, efficaci orationum in-
stantiã magnam & admirabilem vtriusq. rei
notitiam, durãq; ceruicis populo perutilem,
meruit in terris obtinere.

Giraldi hæc sunt verba: nihil addo de meo:
in quibus & locum & auctore fatis luculentè

An S. Patricius Abbas fuerit.

exprimit. Quod verò nonnulli de Abbate scribunt, in eo etiam offensum titubatumq̄ est. Quandoquidem idem Patricius, qui fuit Hiberniæ Apostolus, à quibusdam vetustis Scriptoribus Abbas nominatur: atq. ex hac opinione, non satis cognitâ, & peruagatâ, eos existimo in errorē deferri, qui illud tormentarium Antrum Patricio Abbati adscribunt. An verò hic, quē in manibus habemus, Patricius, omnino Abbas fuerit, neq. adfirmare libet, neque pernegare placet. Alienæ itaq; sententiæ recitator esse volo, reprehensor nolo. Habeo fumosum libellum, vetustate tritum & mutilatum, à quodam viro religioso, qui in cœnobio Glastoniâ ætatem contriuit, quantum consequor, exaratum, in quo neruosius confirmare conatur, Patricium octo tantum annos in Hibernia fuisse commoratum: nimirum aduentasse illuc anno Salutis 433. atq. è portu rectâ se Glastoniâ contulisse, à quo, inquit, religioso cœtu Abbas fuit electus: tantusq; honos in Glastoniensi (vt scribit) gymnasio habitus est religioso ante Patricium nemini. Alius item vetustatis indagator memoriæ prodit, se vidisse in Glastoniensi Bibliothecâ monumentum quoddam, in quo hæc verba continentur:

Auctor in legendâ nouâ Angl. in vitâ S. Patricij.

In

In nomine Domini nostri Iesu Christi ego
 Patricius, humilis seruunculus Dei, anno in-
 carnationis eiusdem quadringentesimo tri-
 gesimo, in Hiberniã à sanctissimo Papa Ce-
 lestino legatus, Dei gratiã Hibernicos ad fi-
 dem veritatis conuerti. Et cū eos in fide Ca-
 tholicã solidassem, tandem in Britanniã sum
 reuersus ad insulam Aualoniã, & ibi duode-
 cim fratres inueni, heremiticam vitam du-
 cētes: & cū inueni eos humiles ac quietos,
 elegi potius cum illis abiectus esse, quàm in
 regalibus curiis habitare. Sicq; licet inuitum
 in Pastorem me prætulērunt. Hęc & plura
 alia ibi. Decurtata etiã ista chartula, quæ abs
 me modò est nominata, tres distinctos Patri-
 cios fuisse adfirmat. Ita enim scribit:

Sunt huius nominis, tene certissimè

Tres Sancti Præsules: primus Hiberniã

Archiepiscopus: alter Auerniã:

Quã natus fuerat ternus Hiberniã.

Archiepiscopus primus Hiberniã:

Is primus postea Abbas Glastonia,

Natus Britanniã præclaro genere:

Vt sua vita declarat optimè.

Istud igitur Abbatis nomen, quod à nonnul-
 lis priscis historicis nostro Patricio Armacha-
 no fuit impositum, aliquos in errorem indu-

*Ceremonia ob-
seruata quan-
do aliqui in-
trant in Pur-
gatoriū S. Pa-
tricij.*

xit, vt Patricium Abbatē à Patricio, Hiber-
niæ Apostolo, distinxerint, Abbatemq. hu-
ius, de quo tractamus, Purgatorij auctorem
posuerint. Quod secus est, vti satis est com-
probatum. Huius verò peregrinationis tales
iam olim ceremoniæ erant: atque adeò, no-
stris temporibus, consimiles perhibentur:
Quando quispiam statutum habet, in istud
antrum ingredi, ad Pontificē, qui in ea Diœ-
cesi religionem moderatur, in primis acce-
dit, quocum propositum suum cōmunicat:
Antistes multas adsuescit formidines oppo-
nere, quibus pœnitentem à suscepto negotio
deterreat: vnum semel hominum contuber-
nium in hunc specum intrasse, quorum ve-
stigia nusquam pōst comparuerunt, de qui-
bus perantiqua monumenta loquuntur: pe-
riculum esse, ne diuina Maiestas, omniū sce-
lerum vltrix, ab illo similiter pœnas propter
temeritatem & audaciam petat. Quē post-
quam accuratissimè Pōtifex monet, nec ali-
cuius terroris recitatione flecti animaduer-
tit, eum per literas, vel per statorē aliquem,
cœnobij præfecto cōmendat, quod quidem
prope ipsum expiationis locum à S. Patricio
fuit ædificatum. In quo monasterio homines
sanctam quietem atque otium secuti, ad re-
ligio-

ligiosam D. Augustini normã vitã dirigunt. Præfectus itaque de peregrini consilio certior factus, eandem, quam Pontifex reformationem proposuit, nouo verborum fulmine exaggerat atque amplificat. Ast vbi pœnitentem nullo terrore variari perspicit, ei in mandatis dat, totos quindecim dies ieiunius viuere, modò corporis infirmitas tantam in ediam patiatur. Nam ei, qui stomacho crudior est, non plus temporis in ieiunã ac exili hac ciborum mediocritate prorogatur, quàm quod commodo valetudinis fieri possit. Iam verò si adhuc etiam firmè & constanter in suo instituto perseueret, omnes monachi sollennibus supplicationibus pœnitentẽ ad Antri ianuam (quæ vt plurimum obturatur) perducunt: & postea quàm ingressus est, siue solus sit, siue plures simul intrent, fores ab his, qui foris sunt, occluduntur, & postridie eius diei circiter eandem horã per similia cæremoniarum sollennitate pœnitentes ad templum reducuntur. Si quando aliquid aduersi accidat, tota religiosa societas per integros quindecim dies seuera ieiunitate corpora extenuant. Atque hæc sunt præcipua capita, quæ in annalibus, fide dignis, de Purgatorio S. Patricij continentur. Cete-

rūm de numero annorum, quos natura S. Patricio ad viuendum dedit, nonnulla est inter Historicos controuersia. Vnus centū & duodecim, alius centum viginti, tertius centum triginta annos eum in vitā māsisse adfirmat. Certior opinio hæc est: In huius mundi lucē susceptus est Patricius anno ab auctore Salutis humanæ nato 361. In cælestem verò lucem migravit anno 458. Quibus ad calculos vocatis, cuius facile perspicuum est, eum ad summam senectutem vixisse. Verū à nonnullis positum est in dubitatione, quo in loco S. Patricius humatus iaceat. Ille Glastoniensis monachus, de quo paullò antè dixi, Chesterum quendam pergrauiter reprehendit, qui S. Patricium in opido Dunensi cum Brigidâ & Columbâ sepultum confirmat. His enim telis in Chesterum incurrit:

*Cambrenf.
in Appendi-
ce cap. 20.*

Vbi sepultus.

- » *De hoc Patricio, Columbâ, Brigidâ*
- » *Delirat plurimum Chester in Chronicâ,*
- » *Scribens in Duno quòd horum corpora*
- » *Sunt vno tumulo.*

*Columbam
Duni non esse
sepultum vi-
detur sentire
Beda li. 3. Hist.
Angl. cap. 4.*

Ast in hac assertione non modò Chesterus non delirat, sed illius etiam reprehensor vehementer errat. Siquidem singularis Hibernorum annalium omnium cōsensio in Chesteri

steri sententiâ existit, pro quâ etiam faciunt
isti versiculi perantiqui:

Hi tres in Duno tumulo tumultantur in vno

Brigida, Patricius, atque Columba pius.

Deinde verò horum corpora Duni inuenta
sunt circiter annum Salutis 1176. cuius rei

Girald. Cambrensis. in topograph. Hibern. distinct. 3.

testis est Giraldus Cambrensis, qui fuit eiufdem etiam ætatis: de quo toto hæc ille exponit: Fuerant, inquit, contemporanei Patri-

cio Sanct^{us} Columba, & S^a Brigida: & apud

Ultoniam, in ciuitate Dunensi scilicet, ipsorum tria corpora sunt recondita. Vbi & hiis

nostris tēporibus, anno scilicet, quo Comes Ioannes primo in Hiberniam venit: quasi in

speluncâ triplici, Patricio in medio iacente: aliis duobus hinc inde. Ioanne verò de Curci

tunc ibi præsidente, & hoc procurante, tres nobiles thesauri diuinâ reuelatione inuenti

sunt & translati. Hæc ille. Diuinitus autem horum corpora patefacta & illustrata esse,

Giraldus verâ ac solidâ ratione adductus, literis memoriæq; prodit. Etenim dum certo

quodam tempore Dunensis Episcopus in templo pernoctat (is verò multum & assidue Numen obsecrauit, abditos hos thesauros è tenebris in lucem proferre, priusquam

ipse ex præsentis vitæ vinculis euolaret) ecce

tibi

Sepulchrum diuinitus patefit.

tibi derepente radius mirabiliter pellucens per templi repagula permeat, cuius fulgore tota ecclesia collustrata splendescit. Locus verò, in quo sanctorum sepulchrum delitescit, maiore luminis accessu micat. Antistes gaudio exiliens fossam postero die effodi curat. Diuorum corpora summâ cum gratulatione & lætitiâ ex abditis terræ recessibus eruuntur. Incredibilis concursus ex omnibus locis patrum familiâs cum coniugibus ac liberis. Res multorum oculis testator ad summum Pontificem delata; qui legatum in Hiberniam misit: cuius auctoritate prouinciæ Præsules vsi, sanctorum corpora in locum magis illustrem, celeberrimam populi gratulatione, detulerunt, & communi scito ac decreto promulgarunt, horum translationem anniuersariam solennitate in posterum fore celebrandam: nimirum quinto Idus Iunij: Hoc enim genus honoris eorum Corporibus tribuendum rectè & verè Præsules censuerunt, quorum Animæ angelorum sunt sedem & locum consecutæ. Antistes erat Patricius (vt reddam, quæ restant) in omni virtute, excellens, quem diuina gratia (omnium benè factorum beneq; dictorum parens & moderatrix) multis extraordinariis muneribus ab
incu-

incunabulis cumulatissimè locupletavit.

Cùm salutari aquâ ablueretur, fontè ex venis ac visceribus terræ emanasse, cæcumque lumen recepisse, nonnulli scriptores, religiosâ adseueratione, apud posteros testatum reliquerunt. Ad hæc, adolescentulus rogam ex glacie extruxisse dicitur, quæ structoris precibus, perinde ac si materies esset ad exardescendum facilis, ignem concepit, atque aduersante & repugnante vsitato naturæ cursu, mirabili incendio conflagrauit. In ingenti quodâ immensoq; campo spaciari posset, qui singula miracula ab hoc ornatissimo Præsule edita, oratione percurreret, in quibus enumerandis, facillimè principium, difficillimè exitum narrator inueniret. A teneris vnguiculis vsq. ad vltimum spiritum, se ipsum religionis ac pietatis studiis consecrauit: nunquam de spatio curriculoq; sanctitatis deflectens, quod ei diuinitus ab initio ætatis propositum fuit. Teneritate puer, moderatione sedati adolescentis mores expressit: annis iuuenis, iudicio senem se præbuit, per omnem vitæ suæ cursum virtute ætatem superans. Pastoralis munere perfunctus est mirâ sedulitate: quam etiam spiritualis structuræ perfectio illustravit: cuius ædificij non modò

*Miracula edita
cum Patri suo
baptizaretur.*

Eius n. orat.

modò fundamenta iecit, sed etiam inchoato operi fastigium imposuit. Cùm Româ in Hiberniam Pontifex concessit, si omnino aliquos, saltem perpaucos ibi fideles inuenit: moribundus nullos per insulam infideles reliquit: quâ in curâ & solitudine ita Deum propitium habuit, vt iure quidem dubitaretur, an vnâ ætate diuersi Pastores, aut diuersis ætatibus vnus Pastor tam frequentem gregem ad Domini caulam, Euâgelicis blandimentis, inuitare atque adlectare posset. In mundo peregrinus, cælestem patriâ in mente & cogitatione defixit. Vim, varietatemq; fortunæ in minimis posuit. Nemo in secundis rebus moderatior, nemo in aduersis patientior, in vario mundanarum rerum statu non varius. Seueritatem cum humanitate tam æquabili temperamento commiscebat, vt alteram in notandis animaduertendisq; vitiis, reuereri non nolles, alteram, cùm ad virtutem adhortaretur, non amplexari non posses. Vir tam castus, quàm qui castissimus: frequenti & assiduâ inediâ carnis ferocitatem cõpressit: tenuiculo apparatu, quoties naturæ comedendo satisfecit, satiatus. Atque in hoc genere abstinentiæ vsque eò singulariter excelluit, vt inter primos minimè

mè secundus fuerit, atque adeò inter secundos longè primus exstiterit. Mirâ beneficentiâ ac liberalitate in tenues & pauperes erat, quibus auxilio sæpe, consilio semper præsto fuit. Eum enim pupilli tutorem, posthumi parentem, viduæ patronum habuerunt. Orationibus, suprâ quàm credibile est, deditus vixit. Integros regij Vatis psalmos in dies singulos recitauit. Sacram literaturam perrarò è manibus, & quod ad rem maximè pertinet, è mente nunquam demisit, in eius familiaritatem se penitus immerisit. Aliquos etiam sacros libros (vt quibusdam placet) doctissimis commentariis explanauit. Crucem, vbi-
Crucis imaginem adorant.
cunque locorum defigi vidit, debitâ religione colere consuevit: atque hac graui ratione consuetudinis solitus est vti, quoties iter ad aliquem locû fecit. Euênit, vt semel, nescio quò proficiscens, crucem transiret, neque ad eam, pristino suo more, inclinaret. Rogatus à comitibus, quid ei in mentem venerat, quòd ab eâ cruce mentem reuocasset, diuinitus cognouerat, prope illud signum, Capitonem paganum esse sepultum, quem indidem auelli & asportari iusserat. Quantum autem commendationis, ac potius admirationis apud homines, omni laude dignos, habue-

*Surius tom. 2.
Mart. 3. in vi-
sa d. V. Vival.
circa initium.*

*Bernar. invita
S. Malachia.
Habetur etiam
apud Surium,
tom. 6. No.
samb. 5.*

habuerit: vel hinc liquet, quòd D. Winwa-
lochus, vir omni virtute præcellentissimus,
Patricij visendi inexplebili desiderio flagra-
uit. Quin etiam ipse peculiaris Angelus, in
cuius tutelâ à primis temporibus ætatis fuit,
per sæpe se Sancto ad spectabilem præbuisse,
eiusque per familiarem fuisse, nonnulli per
veteres scriptores ad posteritatis memoriam
commendarunt: quo monitore suggeren-
te, Patricius crebrò vaticinari, eoque in mu-
nere nunquam hallucinari est cognitus: nam
semper cum prædictis rerum euentus con-
gruebant. Quanto autem in honore & amo-
re spectatissimum hunc Præsulem S. Mala-
chias habuit, testatur D. Bernardus: Per-
conctatus (loquitur de S. Malachia) ali-
quando, quonam in loco, si optio detur,
extremum malit agere diem (de hoc siqui-
dem fratres quærebant inter se, quem sibi
quisque deligeret) cunctatur, & non re-
spondet. Instantibus illis: Si hinc migro,
inquit, nusquam libentius, quàm vnde vnà
cum nostro Apostolo resurgere possem. Hæc
de duobus sanctis scriptor insignitè sanctus.
Verùm hîc certis quibusdam septis coangu-
stata mea est oratio, ne profusâ quadam la-
xitate redundans, extra ripas effluere videat-
tur.

tur. Quandoquidem in meritissimis S. Patricij laudibus celebrandis longum esset è multis paucas virtutes seligere, quiq; istud susceperet negotij, potius in vbertate modum, quàm in exilitate copiam aucupari deberet. Vnum hoc tacitus præterire nullo modo possum, non solum incolas, sed ipsam etiam Hibernicam glebam tam salutari Patrono lætari debere: cuius beneficio perfectum est, ut nullius venenati animalis Hibernica terra vel procreatrix vel altrix esse possit. Venetus & posteritatis consensu firmata & confirmata in D. Patricio est hæc opinio; tametsi non desint, quibus videtur huius boni ipsam naturam esse principem. Solinus, qui S. Patricium ætate antecessit, eos in hanc potissimum sententiam ducit, apud quem hæc verba sunt: Illic anguis nullus, auis rara. Verùm in altero Solinus, certo scimus, est mendax, in altero quæ sciamus an sit verax? Vbi, amabo, aues abundant, si in Hiberniâ non abundant? Ut igitur in aue rarâ Solinus re ipsâ errauit, ita, in angue nullo, errare potuit. Mirus sanè omnium consensus Hibernorum concentusq; in hoc reperitur, Patricij ævo singulas Hiberniæ particulas, imò truncos, baccas, ramos, arbuſta, virgulta,

*Hiberniâ omnium venenati animalu ex-
pertem esse,
meritu D. Patricij, ut per-
uulgata fere
opinio.*

Solin. cap. 35.

F

gulta,

gulta, culmos & herbas tabificis vermibus, extra modum redundasse: atque hæc incredibilis luxuries Antistitē induxit, vt insulam purgaret, & ab hac pestiferâ colluue liberaret. Quod quidem singulare beneficium meritis D. Patricij satis asseueranter adsignari poterit, quandoquidem libertatis nostræ restitutor istam ipsam virtutem ser-

Matth. 16. 17. uis suis pollicetur: Signa, inquit, eos qui
 „ crediderint hæc sequentur: In nomine meo
 „ dæmonia eiicient, linguis loquentur nouis,
 „ SERPENTES TOLLENT, & si mortife-
 „ rum quid biberint, non eis nocebit, super
 „ ægros manus imponent, & bene habebunt.

Exstitit iam olim in Hiberniâ baculum, au-
 ro, quemadmodum scribit D. Bernardus, re-
 ctum, & gemmis pretiosissimis adornatum,

Baculum Iesu.

*Bernard. in vi-
 sa S. Mala-
 shia.*

*Giraldus Câ-
 brenf. in to-
 pographia
 Hibern. di-
 stict. 3.*

quem nominabant baculum Iesu: eò quod ipse Dominus (vt fert opinio) eum suis manibus tenuerit, atque formauerit: quo quidem baculo S. Patricium istud viperinum virus ex Hiberniâ abegisse tradunt, de quo insigni monumento, deque alio, non ei dissimili, quid Giraldus Cambrensis, vetustus historicus, scribat, minimè extra causam erit, ante lectoris oculos collocare:

„ Inter vniuersos Hiberniæ baculos, lignæq;
 natu-

naturæ Sanctorum reliquias, virtuosus ille & [“]
 famosus, quem baculû Iesu vocant, non im- [“]
 merito primus & præcipuus esse videtur. Per [“]
 quem, vulgari opinione, S. Patricius veneno- [“]
 fos ab insula vermes eiecit. Cuius siquidem [“]
 tam incertus est ortus, quàm certissima vir- [“]
 tus. Nostris autê tēporibus, & nostrorû ope- [“]
 râ, nobilis hic thesaurus ab Armachia Du- [“]
 bliniû est translatus. Vidimus etiam in Wal- [“]
 liâ, nec non & vehementius admiramur, ba- [“]
 iulum quendam cornu quoddam æneum, [“]
 quod S. Patricij fuisse dicebat, pro reliquiis in [“]
 collo gestantem. Dicebat etiam, ob reueren- [“]
 tiam Sancti illius, neminem ausum hoc sona- [“]
 re. Cùm igitur Hibernico more circumstan- [“]
 ti populo cornu porrigeret osculandum, sa- [“]
 cerdos quidam, Bernardus nomine, de ma- [“]
 nibus eius illud arripuit, & oris apponēs an- [“]
 gulo, aëremq; impellens, sonare cœpit, qui & [“]
 eadem horâ, multis adstantibus, ore quidem [“]
 aure tenus paralticè retorto, duplici passione [“]
 percussus est. Cùm enim torrentis eloquij [“]
 prius extitisset, & delatoris linguam detra- [“]
 ctor habuisset, sermonis cuiuslibet vsum sta- [“]
 tim amisit. Vnde & in hac parte sic læsus est, [“]
 vt semper hætenus linguæ fuerit impeditæ. [“]
 Præterea letargû patiens sic statim obliuioni [“]

“ Miraculû de
 “ cornu æneo.

» cuncta tradiderat, vt vix etiam se nomen ha-
» buisse meminisset. Enimuerò tam enormi-
» ter in memoriâ lesus fuerat, vt Psalmos, quos
» antea cordetenus optimè nouerat, multis ab
» inde diebus quasi de nouo recordantem vi-
» deremus: & literas, etiam quarum notitiam
» copiosè satis habuerat, denuo mendicâtem,
» tanquam elementarium senem, miraremur.
» Cui tandem in Hiberniam ad S. Patricium,
» excessus huius causâ, peregrè profecto, ple-
» nior valetudo rediit, sed non plena. Hæc Gi-
» raldus. Plurima, his similia, in medium pro-
» ferri possunt, in quibus Patricij virtus insi-
» gniter enituit. Vnũ illud breuiter adtingam,
» quod, inter alia sua heroica ornamenta, in po-
» stremis numerandũ non censeo: Si quis apud
» animũ suum proponeret, priscorũ tẽporum
» memoriâ replicare, atq. ex historiarũ vetu-
» state sanctorũ Patrũ anteaetas vitas eruere,
» in multos incidere ad dignã immortalitẽ
» religionẽ & memoriã consecratos, quorum
» omnia consilia ad Euangelij propagationem
» vnicè spectabant. Horũ sacrosanctã diligen-
» tiã effectum est, vt omnes ferè nationes into-
» lerandam Dæmonis tyrãnidem à ceruicibus
» auerterent, atq. mitissimo Christi iugo men-
» tes suas humiliter subiicerent. Apostolicæ in-
» dustriæ

dustriæ curriculum in hoc saluberrimo institu- Psal. 18, 5.
Matth. 28, 19.
Marc. 16, 15.
Rom. 10, 18.
 to præcipuè elaboratū esse, quæ præterit? Illi
 enim Ecclesiæ principes, cælestis gratiæ buc-
 cinatores, diuinitus designati, urbē & orbem
 Euāgelicę tubę sono cõpleuerunt. Eundē do-
 cēdi cursum complures integerrimi Patres,
 Apostolorū ætati suppare, secūdissimè tenuerunt,
 qui varias mūdi plagas vnâ eadēq; Ca-
 tholicę fidei luce collustrarunt. Qui cum in-
 finitos Iesu Christo filios, magno consilio at-
 que optimâ mente, procreassent, reperti erāt
 in eisdem territoriis, qui, omissis rectissimis
 pietatis studiis, officium longis interuallis tē-
 porum interruperant, & mentes suas ab om-
 ni Christianâ religione inopes & desertas
 reddiderant. Adhæc, multi tyranni, crudelis-
 simis consiliis incitati, atq; à Christianâ fide
 toto pectore auersi, milites suos, immanita-
 te barbaros, multitudine innumerabiles, in
 eiusedē religionis confectatores hostiliter im-
 mittere, qui resistentes contrucidarent, alta-
 ria cõplanarent, reliqua sacra, sacrilegis ma-
 nibus atq; impiis, polluerent ac violarent, po-
 stremò in capite fortunisq; omniū, maximis
 aceruis corporum exstructis, intolerāter do-
 minarentur. Quæ quidē lupina ferocia tan-
 tam acerbiter Christiano gregi adtulit, vt

multas iam nunc nationes, tyrannide recisas, armis repressas peragrare liceat, in quibus vix aliqua veteris doctrinæ vestigia appareant. Aliarum item nationū habitatores, cęcā animę dominatricem Hęresim nequiter secuti, è sinu gremioq; Ecclesię, indulgētis matris, ingrati filij sese abstraxerunt, ac Christi tunicam, omni violento direptu, discindere perentarunt. Verumenimuerò labor, quę S. Patricius in Christi vineā, incredibili studio atq; virtute impendit, longè meliores exitus, Deo iuuante & conseruante, habuit. Siquidē, ex eo tempore, quo diuinus Antistes Hibernos ab infidelitate ad Christianā religionem traduxit, Catholica ibi fides, tam altis defixa radicibus, effloruit, vt per omnes simul insulę partes, aut nunquam, aut non ita diu viriditatem amiserit: contraque ipsi passim domestici natiuiq; incolę, præter admodum paucos, ea constantiā & firmitate animi Catholicę Romanę Ecclesię, etiam in præfenti religionis naufragio, adhęrescunt, vt portenti simile videatur, in vllū Hibernum incidere, qui sit aut nouę sectę procreator, aut notę sectę, ex voluntate, ad probator.

Joan. 19. 24.

*Hibernorum
in fide Catho-
lica communis
constantia.*

*Turgesius pa-
ganus tyran-
nidem in Hi-
bernia exer-
cuit, sed non ita
diu. Vide Hi-
bern. rerū ap-
pend. cap. 22.*

FINIS.